

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Cæsari
Aug. in Comicijs Avgvstæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1542

VD16 C 4714

De Vsv Sacramenti, & de sacrificio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35748

spondendum est. Non ignoramus Missam a Patri-
 bus appellari sacrificium, sed hi non uolunt Mis-
 sam ex opere operato, conferre gratiam, & appli-
 catam pro alijs mereri eis remissionem peccatorū
 culpæ & pœnæ. Vbi leguntur hæc portenta uer-
 borum apud Patres? sed aperte testantur se de
 gratiarū actione loqui. Ideoq; uocāt εὐχαριστία,
 Diximus autem supra sacrificium εὐχαριστικόν
 non mereri reconciliationem, sed fieri a reconci-
 liatis, sicut afflictiones non merentur reconcilia-
 tionē, sed tunc sunt sacrificia εὐχαριστικά, quan-
 do reconciliati, sustinent eas. Et hoc responsum
 in genere ad Patrum dicta, satis tuetur nos con-
 tra aduersarios. Certum est enim illa figmenta de
 merito operis operati nusquam extare apud Pa-
 tres. Sed ut tota causa magis perspici possit, dice-
 mus & nos de usu sacramenti, ea quæ certum est
 consentanea esse Patribus & Scripture.

DE VSV SACRAMENTI,
 & de sacrificio.

Quidam belli homines fingunt coenam Do-
 mini institutam esse propter duas causas.
 Primum, ut sit nota & testimonium professionis,
 X ij sicut

DE VSV SACRÁ.

sicut certa forma cuculli est signum certæ professionis. Deinde cogitant præcipue talem notam Christo placuisse, uidelicet conuiuium, ut significaret mutuam inter Christianos coniunctionem atq; amicitiam, quia symposia sunt signa fœderum, & amicitie. Sed hæc opinio est ciuilib, nec ostendit præcipuum usum rerum a Deo traditarum, Tantum de caritate exercenda loquitur, quam homines prophani & ciuiles, utcunq; intelligunt, De fide non loquitur, quæ quid sit pauci intelligunt.

Sacramenta sunt signa uoluntatis Dei erga nos, non tantum signa sunt hominum inter sese. Et recte definiunt sacramenta in nouo testamento esse signa gratiæ, Et quia in sacramento duo sunt, Signum & Verbum. Verbum in nouo testamento est promissio gratiæ addita signo. Promissio noui testamenti est promissio remissionis peccatorum, sicut Textus hic dicit, Hoc est corpus meum quod pro uobis datur, Hic est calix noui testamenti, cum sanguine meo, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Verbum igitur offert remissionem peccatorum. Et ceremonia est quasi pictura uerbi seu sigillum, ut Paulus uocat, ostendens promissionem. Ergo sicut promissio inutilis est, nisi fide accipiatur

de accipiatur, ita inutilis est ceremonia, nisi fides accedat, quæ uere statuat hic offerri remissionem peccatorum. Et hæc fides erigit contritas mentes. Et sicut uerbum ad hanc fidem excitandam traditum est, ita sacramentum institutum est, ut illa species incurrens in oculos moueat corda ad credendum. Per hæc enim uidelicet per uerbum & sacramentum operatur spiritus sanctus. Et talis usus sacramenti, cum fides uiuificat perterrefacta corda, cultus est noui testamenti, quia nouum testamentum habet motus spirituales, mortificationem & uiuificationem. Et ad hunc usum instituit Christus, cum iubet facere in sui commemorationem. Nam meminisse Christi, non est ociosa spectaculi celebratio, aut exempli causa instituta, sicut in tragediis celebratur memoria Herculis, aut Uliſſis. Sed est meminisse beneficia Christi, eaq; fide accipere, ut per ea uiuificemur. Ideo Psalmus ait. Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors & miserator Dominus, Escam dedit timentibus se. Significat enim uoluntatem & misericordiam Dei agnoscedam esse, in illa ceremonia. Illa autem fides, quæ agnoscit misericordiam, uiuificat. Et hic principalis usus est sacramenti, in quo apparet qui sint idonei ad sacramentum, uidelicet perterrefactæ

X iij   conscientiæ

DE VSV SACRA.

conscientiæ & quo modo uti debeant.

Accedit & sacrificium. Sunt enim unius rei plures fines, Postquam conscientia fide erecta sensit ex qualibus terroribus liberetur, tum uero serio agit gratias pro beneficio & passione Christi, & utitur ipsa ceremonia ad laudem Dei, ut hac obedientia gratitudinem ostendat & testatur se magnificare dona Dei. Ita fit ceremonia sacrificium laudis. Ac patres quidem de duplici effectu loquuntur, de consolatione conscientiarum, & de gratiarum actione seu laude. Horum effectuum prior ad sacramenti rationem pertinet, posterior pertinet ad sacrificiū. De consolatione ait Ambrosius. Accedite ad eum & absoluitur, quia est remissio peccatorum. Qui sit iste queritis. Audite ipsum dicentem. Ego sum panis uitæ, qui uenit ad me non esuriet, & qui credit in me, non siciet unquam. Hic testatur in sacramento offerri remissionem peccatorum, testatur & fide accipi debere. Infinita testimonia leguntur in hanc sententiam apud Patres, que omnia detorquent aduersarij ad opus operatum & applicandum pro alijs, cum Patres aperte requirant fidem, & de propria cuiusq; consolatione loquantur, non de applicatione. Præter hæc leguntur

leguntur & sententiæ de gratiarum actione, qualis illa est suavissime dicta a Cypriano, de pie communicantibus. Pietas inquit inter data & condonata se diuidens, gratias agit tam uberis beneficij largitori, id est, pietas intuetur data & condonata, hoc est, confert inter se magnitudinem beneficiorum Dei & magnitudinem nostrorum malorum, mortis & peccati, & agit gratias &c. Et hinc exitit appellatio *εὐχαριστία* in Ecclesia. Neque uero ceremonia ipsa est gratiarum actio ex opere operato applicanda pro alijs, ut mereatur eis remissionem peccatorum &c. ut liberet animas defunctorum. Hæc pugnant cum iusticia fidei, quasi ceremonia, sine fide profit, aut facienti, aut alijs.

DE VOCABVLIS MISSAE.

ADuersarij reuocant nos etiam ad Grammaticam, sumunt argumenta ex appellationibus Missæ, quæ non habent opus longa disputatione. Non enim sequitur Missam, etiamsi uocatur sacrificium opus esse ex opere operato gratiam conferens, aut applicatū pro alijs, mereri eis remissionem peccatorum &c. *ἀπὸ τοῦ ἵα* inquit, significat sacrificium. Et Græci Missam appellant litur-

X iij

giam.